

Casa
Gab.
Est.
Tab.
N.º

45/4

*Incipit epla hieronimi p̄bi ad da-
masum papam urbis rome.*

ANC GO ACB

EGO PAPER
damaso. hieroni-
mus. Nouum op̄
facere me cogis ex
ueteri: ut post ex-
emplaria scriptu-

rarum toto orbe dispersa. quasi q̄-
dam arbiter sedeam. et quia in-
ter se uariant que sint illa que
cū greca consentiant ueritate
decernā. Pius labor. sed piculo-
sa presumptio iudicare de cete-
ris ipsum ab om̄ib; iudicandum:
senis mutare linguā. et canescē-
tem iam mundum ad initia re-
trahere paruulorū. Quis enim
doctus. pariter ue indoctus cū
in manus uolumen assumpse-
rit. et a salua quā semel imbi-
bit uiderit discrepare qđ lecti-
tat. non statim erumpat in uo-
cem me falsarium. me clamitās
esse sacrilegū. qui audeam ali-
quid in ueterib; libris addere.
mutare. corrigere: Aduersus
quā inuidiam duplex causa
me consolatur: quod et tu qui
summus sacerdos es fieri iubes.
et uerū non esse qđ uariat et
am maledicorū testimonio cō-
pbat. Si enī latinis exempla-
ribus fides est adhibenda: re-
pondeant quib;. Tot enī sunt
pene exemplaria: quot codi-
ces. Sin autem ueritas est que

renda de pluribus. cur non ad
greca originē reuertentes. ea
que uel a uiciosis interpretib;
male edita uel a presumptori-
bus imptis emendata puerius.
uel a librarijs dormitantib; aut
addita sunt aut mutata. cor-
rigimus: Neq; uero ego de ue-
teri disputo testamento: qđ
a septuaginta seniorib; in gre-
cam linguā uersum tertio gra-
du ad nos usq; puenit. Non
quero quid aquila. quid sim-
machus sapiant: quare theo-
dotion inter nouos et ueteres
medius incedat. Sic illa uera
interpretatio quā apostoli p-
bauerunt. De nouo nunc lo-
quor testamento: qđ grecum
esse non dubiū est. excepto
apostolo matheo qui primus
in iudea euanglium xpi he-
braicis litteris edidit. Hoc cer-
te quod in nr̄o sermone discor-
dat. et induersos riuulorū
tramites ducit: uno de fonte
querendum est. Prēmitto
eos codices quos a luciano et
esychio nuncupatos paucoꝝ
hominū asserit pueria con-
tentio: q̄b; utiq; nec in ueteri
instrumento post septuagin-
ta interpretes emendare qđ
licuit. nec in nouo pfuit emen-
dasse. cum multarū gentiū
linguis scriptura ante trans-
lata doceat falsa esse que ad-
dita sunt. Igitur hec present

prefatiuncula pollicetur quatuor tantum euangelia quorum ordo iste est matheus. marcus. lucas. et iohannis: codicum grecorum emendata collatione sed ueterum. Quae ne multum a lectionis latine consuetudine discrepant. ita calamo tempauimus: ut his tantum quae sensum uidebant mutare correctis. reliqua manere paterem ut fuerant. Canones quoque quos eusebius cesariensis episcopus alexandrinum secutus ammonium in decem numeros ordinauit sicut in greco habent expressimus: quo si quis de curiosis uoluerit nosse quae in euangelis uel eadem uel uicina uel sola sint. eorum distinctione cognoscat. Magnus siquidem hic in multis codicibus error moleuit: dum quod in eadem re alius euangelista plus dixit in alio quam minus putauerunt addiderunt. uel dum eundem sensum alius aliter expressit. ille qui unum est quatuor primum legeret. ad eius exemplum ceteros quoque estimauerit emendandos. Unde accidit ut apud nos mixta sint omnia: et in marco plura luce atque mathei. rursum in matheo. iohannis et marci. et in ceteris reliquorum quae alijs propria sunt inueniantur. Cum itaque canones legeris qui subiecti sunt: confusionis errore sublato. et similia omnium scies: et singu-

lis sua quaeque restitues. In canone primo concordant quatuor: matheus. marcus. lucas. iohannis. In secundo tres: matheus. marcus. lucas. In tercio tres: matheus. lucas. iohannis. In quarto tres: matheus. marcus. iohannis. In quinto duo: matheus. lucas. In sexto duo: matheus. marcus. In septimo duo: matheus. iohannis. In octauo duo: marcus. lucas. In nono duo: lucas. iohannis. In decimo: propria unusquisque quae non habentur in alijs ediderunt. Singulis euangelis ab uno incipiens usque ad finem librorum dispar numerus increuit. hic nigro colore scriptus sub se habet alium ex minio numerum discolorem: qui ad decem usque progressus indicat prior numerus in quo sit canone requirendus. Cum igitur apud codice uerbi gratia illud siue illud capitulum scire uolueris cuius canonis sit. statim ex subiecto numero doceberis. et recurrens ad principia in quibus est canonum distincta congeries. eodemque statim canone ex titulo frontis inuenito. illum quem querebas numerum eiusdem euangeliste qui et ipse ex inscriptione signat inuenies: atque e uicino ceterorum tramitibus inspectis. quos numeros e regione habeant adnotabis. Et cum scieris. recurrens ad uolumina singulorum: et sine mora reperis numeros quos ante si-

gnaueras. repperies et loca in qui-
bus uel eadem uel uicina dixerit.
Opto ut in xpo ualeas et mei me-
mineris: papa beatissime. Ex-
plicit prefatio.

Sciendum etiam ne quis igna-
rum ex similitudine nume-
rorum error inuoluat. quod sicut
bi in subnotatione canonum distin-
ctorum in canone quolibet tres
euangeliste. bis. ter. uel quater.
aut etiam amplius eundem nu-
merum per ordinem habuerint
adnotatum. et quartus est contra-
rio discrepantes: id quod tres illi
in eo loco semel dixerint. quartus
totiens in corpore uoluminis sui
ponat. quotiens diuersi numeri
in eius canone positi sint contra
predictorum numerorum continu-
atas similitudines. Item si in uno
quolibet eorum aut etiam duo-
bus idem in canone numerus
bis. ter. quater. aut eo amplius
repiatur in ordine collocatus.
et dispares inueniantur in cete-
ris. dubium non erit quin id
quod in illius illorum uel cano-
nis numeris bis terq; repetitum
ab his in uolumine semel dictum
est alter alteri uel eorum totiens
uno atq; eodem sensu loquantur.
quotiens preulerint in nume-
rorum adnotatione distantiam.
Et hoc in omnium nouem cano-
num collatione seruabitur. Ce-
terum in ¹¹¹¹ quoniam propria
singulorum tantummodo conti-

nentur: non potest contra id co-
paratio esse quod solum est.
Explicit ARGUMENTUM.

v lxxxi
xviii xxviii
xviii xxxii
xviii xxxviii
cxc lxxxii

clxxxv cxcv
ccvii ci

xxiii xii
xxv xiiii
xxvii xvi
xxviii xvii
xxviiii xviii

lxxxiiii xlviii
lxxxviiii lvi
cxi lxi
c lxxv
ciii xxvii

ccxlvii cccxvi
ccclxxvii cccxvi
ccclxxxv cccxx
cccl cccxxiiii

xxx cccviii
xxx cccxi
cclxi cccii
cclxi ccciiii
cclxxiiii cccviii

ccclxxxiiii cccvii
ccclxxxiiii cccxi
cccl ccc
ccclvii ccc
ccclxii ccc
ccclv cccxvi

ccclvii cclxxxvi
ccclxii cclxxxvi
ccclvii cclxxxii
ccclvii cclxxxii
ccclxii cclxxxii

cccl ccciiii
cccl cccvii
ccclxi cccxi
ccclxi cccxiiii
ccclxi cccxv

ii
iii
vi
xiii
xxiiii

xxvii
xxviii
xxviii
xxvii
xxvii

xxviii
xlii
xlv
li
lvi

lxxv
lxxxii
lxxxviii
cxi
cxcviii

ci
cvi
cviii
cxiii
cxv

cxviii
cxviii
cxvii
cxvii
cxl

cli
clv
cclvii
cclxi
cclxxvii

cclxxxi
cclxxxiiii
cclxxxvi
cclxxxviii
cccl

ccclvi
cc
ccx
ccxii
ccxviii

ccclxi
ccclxvii
ccclxx
ccclxxxiiii
ccclxxxv

ccclxxxviii cclv
ccclviii cclxxxiiii
ccclxxxiiii cccii
ccclxxxviii cccxiiii
ccclxxxviii cclv

xxviii
xxxii
xliii
xlvii
xlviii

lxi cclvi
lxx cclxxiiii
lxxxii cclxxvi
lxxxvii cclxxxviii
lxxxviii cclxxxv

xc cclxxxiiii
xcii cclxxxviii
xciiii ccc
cxi cccii
ciii cccvi

ccxiii cci
ccxiii ccii
cclxxxvi ccviii
ccxiii ccx
cclxxxv ccxiiii

ccxiii cci
ccxiii ccii
cclxxxvi ccviii
ccxiii ccx
cclxxxv ccxiiii

l cccxi
iii cccxv
v cccxviii
viii cccxvi
xviii cclii

xx cclvi
xxii cclviii
xxviii cclxi
xxxi cclxi
l cclxxxiiii

lxxvii cclxxxvi
lxxviii cclxxxviii
lxxviii cclxxxii
lxxv cclxxxviii
ciii cccvii

cvi cccxviii
cvii cccxviii
cvii cccii
cxiii ccciiii
cxviii cccvi

ccxi cccviii
ccxiiii cccxi
ccclxx cccx
ccliii cccxvi
cclviii cccxii

cli cccxviii
cliii cccxliii
clviii cccxvii
clviii cccxvii
clviii cccxvii

iiii
vii
viii
xi
xiii

xxvi cclv
xxviii cclxxvii
xxviii cclxxvii
xxviii cclxxvii
xxviii cclxxvii

xxviii cclv
xxviii cclvii
xxviii cclviii
xxviii cclviii
xxviii cclv

xliii cclvii
xlv cclviii
li cclxi
liii cclxi
liii cclxxxvii

lvi cclxxxviii
lvii cclxxxvii
lx cclxxxviii
lxi cclxxxviii
lxi cclxxxviii

lxxvii cclxxxv
lxxviii cclxxxv
lxxviii cclxxxv
lxxviii cclxxxv
lxxviii cclxxxv

lxxviii cclxxxv
lxxviii cclxxxv
lxxviii cclxxxv
lxxviii cclxxxv
lxxviii cclxxxv

xxviii cccx
xxviii cccxiiii
xxviii cccxvii
xxviii cccxviii
ciii cccxx

ciii cccxviii
cvi cccxviii
cvi cccii
cviii ccciiii
cx cccvi

ccxi cccviii
ccxiiii cccxi
ccclxx cccx
cclviii cccxvi
cclviii cccxii

ccxi cccxviii
ccxi cccxviii
ccxi cccxviii
ccxi cccxviii
ccxi cccxviii

*Incipit prologus sancti hieronimi presbiteri
super quatuor euangelia.*

PLVRES fuisse quatuor euangelia scripserunt. et lucas euangelista testatur dicens. quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem rerum que in nobis complete sunt. sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi uiderunt sermonem et ministrauerunt ei. et perseuerantia usque ad presens tempus monumenta declarant. que a diuersis auctoribus edita diuersarum hereseon fuere principia. ut est illud iuxta egyptios. et thomam et mathiam et bartholomeum duodecim quoque apostolorum et basilidis atque apellis ac reliquorum quos enumerare longissimum est: cum hoc tantum in presentiarum necesse sit dicere. extitisse quosdam qui sine spiritu et gratia dei conati sunt magis ordinare narrationem. quam historie texere ueritatem. Quibus iure potest illud propheticum coaptari. Ne qui prophetant de corde suo. quod ambulat post spiritum suum: quod dicunt dicit dominus. et dominus non misit eos.

De quibus et saluator in euangelio iohannis loquitur. Omnes qui ante uenerunt: filii sunt ueteris et latrones. Qui uenerunt: non qui missi sunt. Ipse enim ait. Uenerunt: et ego non mittebam eos. Inuenientibus presumpcio temeritatis: inmissi obsequium

seruitutis est. Ecclesia autem que supra petram domini uoce fundata est. quam introduxit rex in cubiculum suum. et ad quam per foramen descensionis occulte misit manum suam similis dammule hirmuloque ceruorum. quatuor flumina paradisi instar eructans: quatuor angulos et anulos habet per quos quasi arca testamenti et custos legis domini lignis immobilibus uehitur. Primus omnium mattheus est publicanus cognomento leui. qui euangelium in iudea hebreo sermone edidit ob eorum uel maxime causam qui in ihm crediderant ex iudeis: et nequaquam legis umbram succedente euangelij ueritate seruabant. Secundus marcus interpret apostoli petri. et alexandrinus ecclesie primus episcopus: qui dominum quidem saluatorem ipse non uidit. sed ea que magistrum audierat predicantem iuxta fidem magistrorum narrat quam ordinem. Tertius lucas medicus. natione syrus antiochensis. cuius laus in euangelio. qui et ipse discipulus. apostoli pauli in achaię boeęque partibus uolumen condidit: quedam altius repetens. et ut ipse in premio confitetur audita magis quam uisa describens. Ultimus iohannes apostolus et euangelista quem ihesus amauit plurimum: qui supra pectus domini recumbens purissima doctrinarum fluentia potauit. et qui solus de cruce

meruit audire ecce mater tua.
Iscum esset in asia. et iam tunc
hereticorum semina pullularent.
cerinthi. ebionis. et ceterorum
qui negant xpm in carne ue-
nisse. quos et ipse in epistola
sua antixpos uocat. et aplos pau-
lus frequenter percutit: coactus
est ab omnibus; pene tunc asie episcopus
et multarum ecclesiarum legati-
onibus de diuinitate saluatoris
altius scribere. et ad ipsum ut
ita dicam dei uerbum non tam
audaci quam felici temeritate
prumpe. Hunc ecclesiastica nar-
rat historia cum a scribis; cogere-
t ut scriberet. se ita facturum
respondisse: si iudicio ieiunio
in commune omnes dominum precaren-
tur. Quo expleto: reuelatione
saturatus in illud peruenit celo
ueniens eructauit. In principio
erat uerbum. et uerbum erat
apud deum: et deus erat uerbum.
Hoc erat in principio apud deum.
Hec igitur quatuor euangelia
multo ante predicta ezechie-
lis quoque uolumen perbat: in qua
prima uisio ita contexit. Et in
medio sicut similitudo qua-
tuor animalium: et uultus eorum
facies hominis et facies leonis.
et facies uiculi. et facies aquile.
Prima hominis facies matheum
significat: qui quasi de homi-
ne exortus scribere. Liber ge-
nerationis ihu christi filij dauid
filij abraham. Secundum marcum

in quo uox leonis in heremo rugien-
tis audit. Vox clamantis in deser-
to. parate uiam domini. rectas facite
semitas eius. Tercia uiculi que eua-
gelista lucam a zacharia sacerdo-
te sumpsisse initium prefiguratur.
Quarta iohannem euangelista:
qui assumptis pennis aquile et
ad altiora festinans de uerbo dei
disputat. Cetera que sequuntur:
in eundem sensum perficiunt. Cru-
ra eorum recta et permatu pedes eo-
rum. et quocumque spiritus ibat ibant.
et non reuertebantur. et dorsa eorum
plena oculis. et scintille ac lampa-
des in medio discurrentes. et rota
in rota. et in singulis quatuor
facies. Unde et apocalypsis iohannis
post expositionem uiginti quatu-
or seniorum qui tenentes cytha-
ras et fialas adorant agnum dei.
introducitur fulgura et tonitrua
et septem spiritus discurrentes. et ma-
re uitreum. et quatuor animalia
plena oculis: dicens. animal pri-
mum simile leoni. et secundum simile
uiculo. et tertium simile homi-
ni. et quartum simile aquile uo-
lanti. Et post paululum. plena
inquit erant oculis. et requiem
non habebant die ac nocte di-
centia. sanctus. sanctus. sanctus. dominus deus omnipotens.
qui erat et qui est et qui uen-
turus est. Quibus cunctis perspicue
ostenditur. quatuor tantum de-
bere euangelia suscipi: et omnes
apocryphorum nenas mortuus ma-
gis hereticis quam ecclesiasticis ui-

uis canendas. Explicat prefatio.

Incipit argumentum sup mathm.

Matheus fuit in ordine primus ponitur. ita euāgelium in iudea primus scripsit. cuius uocatio ad dñm ex publicanis actibus fuit: duorum in generatione xp̄i incipia presument. unius cuius prima circūcisio in carne. alterius cuius secundum cor electio fuit. et ex utrisq; in partib; xp̄c. sicq; quater natio denario numero triformiter posito. p̄ncipium a credendi fide in electionis tempus porrigens. et ex electione in transmigrationis diem dirigens. atq; a transmigratione usq; ad xp̄m definiens decursam aduentus dñi ostendit generationē. ut et numero satisfaciens et tempori. et se qđ esset ostenderet. et dei in se opus monstrans. etiam in his quorum genus posuit xp̄i opantis a p̄ncipio testimoniū non negaret. Quarum omnium rerū tempus. ordo. numerus. dispositio. uel ratio. qđ fidei necessarium est. d̄s xp̄c est: qui factus est ex muliere. factus sub lege. natus ex uirgine. passus in carne. Omnia in cruce fuit: ut triumphas ea in semetipso. resurgens in corpore. et patri nomen in patrib; filio. et filij nomen patri restituens in filiis. sine p̄ncipio. sine fine ostendens unum se cū patre esse qui unus est. In quo euange-

lio utile est desiderantib; dñm sic prima uel media uel p̄fecta cognoscere. ut et uocationē apli et opus euanglij. et dilectionē dei in carne nascentis. p̄ uniuersa legentes intelligant: atq; id in eo in quo apprehensi sunt et apprehendere expectunt recognoscant. Nobis em̄ hoc in studio argumenti fuit: et fidem facte retradere. et opantis dei intelligendam diligenter esse dispositionē querentib; non tacere. Explicat

ARGVMENTVM Incipiunt capla in euanglijum matheti

Generationum nomina. et qđ abraham caput fidei sit. et natiuitas xp̄i ex maria.

Magi offerunt munera et infantes interficiunt.

Regressio ihu ex egypto in nazareth.

De baptismo iohis in iordane et xp̄i baptismo.

Vbi ih̄s temptat̄ a diabolo. et ieiunat. xl. dieb.

Vbi ioh̄s traditus est. et secessit ih̄s in galileam. et petrū et andream et iacobū et ioh̄em piscatores uocat.

De predicatione ihu et infirmorum sanitate.

De beatitudine et ceteris mandatis.

Quod non uenerit ih̄s soluere legē sed implere. et munus relinquendū ante altare et fratri reconciliandum.

Non mechandum. et si oculus ut manū scandalizat. et uxore non liceat dimitti nisi ob fornicationē.

De dilectione inimicorum et orandū pro eis.

De elemosinis nesciat sinistra tua. et in oratione non multū loquendum.

In ieiunijs n̄ contristandū. et de thesauro in celo. et qđ lucerna corporis sit oculus.

Duobus dñis neminē debere seruire. et

de uolantibus celi. et de sollicitudine diei. et non iudicandum de alijs.

vi **D**e festuca et de trabe in oculo. et scilicet non dandum canibus; et peccandum fideliter.

Per angustam portam non per spaciosam intrandum. et quod arbor bona fructus malos non facit.

Quod non omnes qui dicunt domine domine intrent in regnum celorum. et de domo edificata supra firmam petram et harenam.

vii **I**bi docet dominus sicut potestatem habens. et descendens de monte leprosum mundauit.

In capharnaum ingressus puerum centurionis sanauit. **I**n discipulis.

Socrum petri a febris; sanauit. et quidam dixit domino sequar te. et alij dixit sequere me.

viii **E**t in nauicula dormiens excitatur a

In terra gerasenorum demonia eicit.

ix **I**bi paraliticum iussit ire cum lecto.

Ubi matthiam uocat de theloneo. et dicit. non egerit sanis medico sed male habentes. et non ieiunant filij sponsi quam diu cum eis est sponsus.

Ubi mulier a fluxu sanguinis liberatur. et filia principis a morte resuscitatur.

Ubi eorum oculos aperuit. et surdum et mutum demonium eiecit.

x **C**ircumiens ihesus ciuitates infirmos sanauit. et dedit apostolis potestatem curationis. et nomina apostolorum dicit quos misit cum omni doctrina. et ut prudentes sint sicut serpentes monet et quia frater fratrem sit carissimus.

Ubi dicit si uos persequerentur in una ciuitate fugite in aliam. et quod non uenerit pacem mittere super terram sed gladium.

Ubi dicit qui amat patrem aut matrem plusquam me non est me dignus. et qui uos recipit me recipit.

x **I**ohannes ad ihesum mandat. tu es qui uen-

x **I**ohannes ad ihesum mandat. tu es qui uen-

turus es an alium expectamus. et ihesus dicit. lex et prophetæ usque ad isaiam prophetauerunt.

Vbi proponit parabolas de pueris sedentibus in foro. et imperat eorum et bethsaida quod non egerint penitentiam.

Ubi confiteatur patri quod reuelauerit se paruulis. et quod iugillius suauis sit et os leue.

Vbi discipuli uellunt spicas sabbatis. et quod misericordiam uult magis quam sacrificium.

Manum aridam sanat. et dicit. licet sabbatis bene facere. et oculum et mutum curat. et dicit quod nemo intret in domum fortis. nisi ante eum alliget. et quod bonus homo de bono thesauro profert bonum. et de uerbo otioso.

Ubi scribae et pharisaei signum petunt a ihesu.

Et dicunt ad ihesum mater tua et fratres tui foris stant. **I**n aureis quia audiunt.

Sedens in nauicula parabolam exponit de semine supra petram et in spinis. et reliqua. et dicit. uestri autem eorum oculi quia uident

Parabolam de homine qui seminauit semen bonum in agro suo. et inimicus superseminauit zizania.

De grano sinapis edimento. et quod iusti fulgebunt sicut sol

De thesauro abscondito in agro. et de bona margarita. et de igena missa in mare.

In patriam suam docet ihesus. et fratres et sorores nominantur

De capite iohannis in disco. et quinque panibus et duobus piscibus. **I**n uandum.

Ubi ihesus super mare ambulat. et petrum mergentem alleuat. et in terra gerasenorum contingentes sibi imbuta curauit.

Ubi accusant discipuli saluatoris quod non lauent manus. et ille docet peccatum esse la-

Mulieris cananae. scilicet a demonio curat. et in monte sedens dixit sol infirmos curat.

xvi **U**bi ihs de septem pamb; et paucis pisciculis quatuor milia paut. et sadducei signum petunt. et de fermento phariseorum.

De episcopatu petri supra petram.

Ubi petrus de passione quia timeret increpatur et dicit ihs. qui uult me sequi tollat crucem suam et sequatur. et quam dabit homo commutationem pro anima sua.

xvii **I**n monte cum moyses et helya apparet. et patet dicit. hic est filius meus dilectus. ipsum audite.

Puerum lunaticum saluat. et dicit. si habueritis fidem sicut granum sinapis.

xviii **D**e passione sua predicat dominus. et de statera in ore piscis. de humilitate sicut puerum. et de manu et pede et oculo eruendo. et de uina oue erratica. **S**eruum.

De correptione fratrum. et indulgere debere al-

Qui conseruum propter denarios centum suffocat.

xix **V**uxorem non licere dimitti. et de eunuchis qui se ipsos eunuchitauerunt.

Quod paruulorum sit regnum celorum. et de diuinitate quod difficile intellet in regnum celorum. et de primis nouissimos fieri. **S**ipsozum.

xx **D**e oparijs conductis in uinea. et de mercede

Quod filius hominis tradendus sit. et de filiis zebedee. et de primis discubitis in cenis.

De duobus cecis sedentibus secus uiam.

xxi **D**e asina et pullo quos iussit ihs sibi adduci. et quia turbe clamabant osanna fili dauid. et numularios eiecit de templo.

De arboze ficu que arida facta est. et ubi interrogat ihs baptismum iohannis unde sit.

De homine qui duos filios in uineam mittit. et parabola de publicanis et meretricibus.

xxii **U**bi uinitores interficiunt missos ad se.

De rege qui fecit nuptias filio suo. et multi u contempnunt uenire ad cenam. et de eo qui non habuit uestem nuptialem.

De inscriptione nummi et imagini cesaris.

De septem fratribus qui unam uxorem habuerunt.

Discipulos interrogat de christo cui filius sit.

Ubi dicit facite que dicunt pharisaei. et nolite facere que faciunt. et ne uocemini magistri. et qui maior est sit minister.

De pselito. de iuramento. de camelo. de culice. de calice. et catino lauandis. de monumentis de albatris. de sepulchris pharum.

De ierlm quod phas occidit.

De destructione templi. de pseudo prophetis de nouissimis temporibus.

De tribulatione dierum. et quod signum apparebit in celo. de arboze ficu. de die et hora quod non sciat. de seruo quem dominus inuenit sic facientem. **S** dicit.

De decem uirginibus et talentis seruis tra-

De segregatione ouium et hedorum.

Vbi dicit dominus discipulis quod pascha post biduum esset. et de muliere que unguento perfudit caput ihu. et quod iudas precium petierit ut traderet saluatorem.

Ubi iussit discipulis saluatorem ut pararent pascha. et de sacramento corporis ipsius.

Quod scandalizaturi essent discipuli in nocte illa. et oratio ihu ad patrem.

Ubi dicit dominus tanquam ad latronem uenisset. et interrogat si ipse esset christus.

Ubi iudas penitentem precium proicit in templo.

Vbi latro dimittitur et innocens christus crucifigitur.

Quod ioseph sepelierit dominum.

Corpus ihu custoditur ne a discipulis tolleretur.

Resurrectio domini ihu. et omnia mandata et de baptismo.

Explicit capitula.

xxiii.

xxiiii.

xxv.

xxvi.

xxvii.

xxviii.

INCIP
IGEGA
NOELI
UMSE
EUNDV
MMAG
HEVMI
IBER

generatio

nis ihu xpi filij dauid. filij abra-
 ham. Abraham genuit isaac.
 Isaac autē genuit iacob. Iacob
 autē genuit iudam et fratres
 eius. Iudas autē genuit phares
 et zaram de thamar. Phares au-
 tem genuit esrom. Esrom autē
 genuit aram. Aram autē ge-
 nuit ammadab. Ammadab
 autē genuit naason. Naason
 autē genuit salmon. Salmon
 autē genuit booz de rachab.
 Booz autē genuit obed ex ruth.
 Obed autē genuit iesse. Iesse
 autē genuit dauid. Dauid au-
 tem rex genuit salomonē ex
 ea quę fuit urie. Salomon au-
 tem genuit roboam. Roboam
 autem genuit abia. Abia au-
 tem genuit asa. Asa autē genu-
 it iosaphat. Iosaphat autem
 genuit ioram. Ioram autē genu-
 it oziam. Ozias autē genuit io-
 atham. Ioatham autem genu-
 it achaz. Achaz autē genuit

ezechiam. Ezechias autē genuit ma-
 nassen. Manasses autē genuit amō.
 Amon autē genuit iosiam. Iosias
 autē genuit iechoniā et fratres ei
 in transmigratione babilonis. Et
 post transmigrationē babilonis:
 iechonias genuit salathiel. Salathi-
 el autē genuit zorobabel. Zoroba-
 bel autē genuit abiud. Abiud au-
 tem genuit eliachim. Eliachim
 autē genuit azor. Azor autē ge-
 nuit sadoch. Sadoch autē genuit
 achim. Achim autē genuit eliud.
 Eliud autē genuit eleazar. Elea-
 zar autē genuit matthan. Mat-
 than autem genuit iacob. Iacob
 autē genuit ioseph uirū MARIE:
 de qua natus est ih̄s qui uocatur
 xp̄c. Om̄s ergo generationes ab
 abraham usq; ad dauid generati-
 ones quatuordecim. et a dauid
 usq; ad transmigrationē babilo-
 nis generationes quatuordecim.
 et a transmigratione babilonis
 usq; ad xp̄m: generationes qua-
 tuordecim. Xpi autē generatio
 sic erat. Cum esset desponsata
 mater eius MARIA ioseph: ante
 quā conuenirent. inuenta est
 in utero habens de sp̄u sc̄o. Io-
 seph autē uir eius cum esset iustus
 et nollet eā traducere: uoluit
 occulte dimittere eam. Hęc autē
 eo cogitante: ecce anḡls dñi in
 somnis apparuit ei dicens. Ioseph
 fili dauid: noli timere accipere
 MARIAM. coniugem tuā. Quod
 eñ in ea natū est: de sp̄u sc̄o est.

Pariet autē filium: et uocabis no-
men eius ih̄m. Ipse enī saluū faci-
et popl̄m suū a peccatis eorum.
Hoc autē totum factū est: ut ad-
impleret̄ quod dictum est a dño
p̄ppham dicentē. Ecce uirgo in
utero habebit et pariet filium:
et uocabunt nomen eius emma-
nuel. qđ est interpretatū nobis
cum d̄s. Exurgens autē ioseph
a somno fecit sicut precepit ei
angelus dñi: et accepit coniugē
suam. et non cognoscebat eā do-
nec peperit filium suum primoge-
nitum. et uocauit nomen eius ih̄m.

Cum ergo natus esset ih̄s
in bethleem iude in dieb; hero-
dis regis: ecce magi ab oriente ue-
nerunt hierosolimā dicentes.
Vbi est qui natus est rex iudeorū?
Uidimus enī stellam eius in orien-
te: et uenimus adorare eū. Au-
diens autē herodes rex turbatus
est: et om̄s hierosolima cū illo.
Et congregans om̄s p̄ncipes sacer-
dotum et scribas popl̄i: sciscita-
batur ab eis ubi xp̄c nasceretur.
At illi dixerunt. In bethleem iu-
de. Sic enī scriptū est p̄ppham.
Et tu bethleem terra iuda: neq̄
quam minima es in p̄ncipibus
iuda. Ex te enī exiet dux: qui
reget popl̄m meū isrl̄. Tūc he-
rodes clam uocatis magis: dilige-
ter didicit ab eis tempus stelle q̄
apparuit eis. Et mittens eos in
bethleem dixit. Itē et interroga-
te diligenter de puero: et cū in-

ueneritis renuntiate michi. ut et
ego ueniens adorem eum. Qui cū
audissent regē: abierunt. Et ec-
ce stella quam uiderant in orien-
te antecedebat eos: usq; dum ue-
niens staret supra ubi erat puer.
Videntes autē stellam: gauisi s̄t
gaudio magno ualde. Et intran-
tes domū: inuenerunt puerum
cū maria matre eius. et p̄ciden-
tes adorauerunt eum. Et ap̄t̄
thesauris suis: obtulerunt ei mu-
nera. Aurum: thus. et mirram.
Et responso accepto in somnis
ne redirent ad herodem: p̄ alia
uiam reuerſi sunt in regionem
suā. Qui cum regressi sunt: ecce
angl̄s dñi apparuit in somnis io-
seph dicens. Surge et accipe pu-
erum et matrē eius et fuge in
egyptū: et esto ibi usq; dum di-
cam tibi. Futurū est enī: ut he-
rodes querat puerū ad pdendū
eum. Qui confurgens: accepit
puerū et matrē eius nocte. et
secessit in egyptū: et erat ibi
usq; ad obitum herodis. ut ad-
impleretur qđ dictum est a do-
mino p̄ppham dicentē. Ex egypto
uocaui filium meū. Tūc
herodes uident qm̄ illusus esset
a magis: iratus est ualde. Et
mittens occidit om̄s pueros qui
erant in bethleem et in om̄ib;
finib; eius ab imatu et infra.
scđm̄ tempus qđ exquisierat
a magis. Tūc adimpletū est qđ
dictum est p̄ hieremia p̄ppham

dicens. Vox in rama audita est
ploratus et ululatus multus: ra
chel plorans filios suos. et
noluit consolari quia non sunt.

14. Defuncto autē herode:
ecce apparuit angelus dñi in som
nis ioseph in egypto. dicens. Sur
ge et accipe puerum et matrē
eius: et uade in terram isrl. De
functi sunt enī: qui querebant
animam pueri. Qui confurgens
accepit puerū et matrē eius: et
uenit in terram isrl. Audient
audient autē quod archelaus
regnaret in iudea pro herode
patre suo: timuit illō ire. Et
ammonitus in somnis secessit in
partes galilee. et ueniens habi
tauit in ciuitate que uocatur
nazareth. ut adimpleret quod
dictum est per prophetas. qm̄
nazareus uocabitur.

H diebus autē illis uenit iohes
baptista: predicans in deserto iu
dee et dicens. Penitentiam agi
te. appropinquauit enī regnū
celorū. Hic est enim qui dictus
est p̄ ysaiam ppham dicentem.
Vox clamantis in deserto. Para
te uiam dñi: rectas facite semi
tas eius. Ipse autē iohs habe
bat uestimentū de pilis came
lorū: et zonā pelliciam circa
lumbos eius. Esca autē eius
erat: locuste et mel siluestre.
Tunc exibat ad eum hieroso
lima et om̄s iudea: et om̄s
regio circa iordanem. et bapu

zabantur ab eo in iordane confiten
tes peccata sua. Videns autē mul
tos phariseorū et sadduceorum
uenientes ad baptismū suū: dixit
eis. Progenies uiparū. quis demō
strauit uob fugere a futura ira:
Facite ergo fructum dignū peni
tentie: et ne uelitis dicere intra
uos. patrē habemus abraham.
Dico enī uobis: qm̄ potest deus delapi
dibus istis suscitare filios abrahe.
Iam enī securis ad radicem arborū
posita est. Om̄s ergo arbor que
non facit fructum bonū: excide
tur et in ignē mittet. Ego quidē
uos baptizo in aqua in penitentiā.
qui autē post me uenturus est. for
tior me est. cuius non sum dignus
calciamenta portare. ipse uos bap
tizabit in spū scō et igni. cuius uen
tilabrū in manu sua. et pmun
dabit aream suā. et congregabit
triticum suū in horreū. paleas au
tē comburet igni in extinguibili.
Tunc uenit ihs a galilea in iorda
nem ad iohem ut baptizaretur ab eo:
iohannes autē phibeat eū di
cens. Ego a te debeo baptizari. et
tu uenis ad me? Respondens au
tem ihs: dixit ei. Sine modo. Sic
enī decet nos implere omnē iusti
ciam. Tunc dimisit eum. Bapu
zatus autē ihs confestim ascendit
de aqua. et ecce ap̄ti sunt ei celi.
et uidit sp̄m dei descendente sicut
columbā et ueniente sup se: et ec
ce uox de celis dicens. Hic est filius
m̄s dilectus in quo m̄ complacui.

h. xxv
l. xlvi
h. xxvi
l. xlvii

runt ad eum discipuli eius. Et apertis os suum: docebat eos dicens.

h. xxvii

Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati misericordes: quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur.

h. xxviii
l. xlviii

Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt.

h. xxix

Beati pacifici: quoniam ipsi filii dei uocabuntur. Beati qui persecutionem patientur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum celorum.

h. xxx
l. xlviiii

Beati estis cum maledixerint uobis. et persecuti uos fuerint. et dixerint omne malum aduersum uos mentientes: propter me. Gaudete et exultate: quoniam merces uestra copiosa est in celis.

h. xxxi
l. xlv

Sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante uos. Uos estis sal terre. Quod si sal uanuerit in quo salietur: ad nichilum ualet ultra. nisi ut mittatur foras. et conculcetur ab hominibus.

h. xxxii
h. xxxviii
l. xlv
l. xxxviii

Vos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita: neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio sed super candelabrum. ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux uestra coram hominibus ut uideant uestra bona opera: et glorificent patrem uestrum qui in celis est.

h. xxxiii

Nolite putare quod ueni soluere legem aut prophetas. Non ueni soluere. sed adimplere. Amen

h. xxxiiii

l. xxxviii

quippe dico uobis. donec transeat celum et terra. iota unum aut unus apex non preteribit a lege: donec omnia fiant. Qui ergo soluerit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines: minimus uocabitur in regno celorum.

h. xxxv

Qui autem fecerit et docuerit: hic magnus uocabitur in regno celorum. Dico autem uobis. quia nisi abundauerit iusticia uestra plus quam scribarum et phariseorum: non intrabis in regnum celorum.

h. xxxvi

Audistis quia dictum est antiquis. non occides. Qui autem occiderit: reus erit iudicio. Ego autem dico uobis. quia omnis qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo racha: reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue. reus erit gehenne ignis.

h. xxxvii

Si ergo offeres munus tuum ad altare. et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te: relinque ibi munus tuum ante altare. et uade prius reconciliare fratri tuo: et tunc ueniens offer munus tuum. Esto consentiens aduersario tuo cito dum es in uia cum eo: ne forte tradat te aduersarius iudici. et iudex tradat te ministro. et in carcerem mittaris. Amen dico tibi non exies inde: donec reddas nouissimum quadrantem.

h. xxxviii

Audistis quia dictum est antiquis: non mechaberis. Ego autem dico uobis. quoniam omnis qui uiderit mulierem ad concupiscendam eam. iam

h. xxxix

mechatul eam in corde suo. Quod
 si oculus tuus dexter scandalizat
 te: erue eum et pice abste. Expe-
 dit enim tibi ut peat unū membro-
 rū tuorū: qm̄ totū corpus tuum
 mittatur in gehennā. Et si dex-
 tera manus tua scandalizat te:
 abscede eam et pice abste. Expe-
 dit enim tibi ut peat unū membro-
 rum tuorū: quā totus corpus tu-
 um eat in gehennam. Dicitum
 est autē quicumq; dimiserit
 uxorem suā. det illi libellū repu-
 dij: ego autē dico uobis. q̄a om-
 nis qui dimiserit uxore suam
 excepta fornicationis causa: fa-
 cit eam mechari. et qui dimis-
 sam duxerit adulterat. Iterū
 audistis quia dicitū est antiquis.
 n̄ p̄iurabis. Reddes autē dño iu-
 ramenta tua. Ego autē dico uo-
 bis non iurare omnino. neq; p̄
 celū quia thronus dei est: neq;
 p̄ terram. quia scabellum est
 pedum eius. neq; p̄ hierosolimā
 quia ciuitas est magni regis. ne-
 q; p̄ caput tuū iuraueris: quia
 non potes unū capillū album
 facere neq; nigrum. Sit autē
 sermo uester est: est. non: non.
 Quod autē his abundantius est:
 a malo est. Audistis quia dicitum
 est. oculū p̄ oculo. et dentē p̄ den-
 te: ego autē dico uobis non resi-
 stere malo. Sed si quis te percusse-
 rit in dexteram maxillam tuā:
 prebe et illi alterā. et ei qui uult
 tecū iudicio contendere et tunicā
 tuā tollere. remitte

ei et pallium. Et quicumq; te an-
 gariauerit mille passus. uade
 cum eo alia duo. Qui petit a te
 da ei: et uolenti mutuari a te
 ne auertaris.

Audistis quia dicitū est. Dili-
 gel p̄ximū tuū. et odio habe-
 bis inimicū tuū: Ego autē di-
 co uobis. diligite inimicos ur̄os.
 benefacite his qui oderunt uos:
 et orate p̄ p̄sequentib; et calum-
 niantib;: ut sitis filij patris ur̄i
 qui in celis est. qui solem suū
 oriri facit sup̄ bonos et malos.
 et pluit sup̄ iustos et iniustos.
 Si enim diligatis eos qui uos dili-
 gunt. quā mercedē habebitis?
 Nonne et publicani hoc faci-
 unt: Et si salutaueritis fratres
 ur̄os tantū. quid amplius faci-
 eris: Nonne et ethnici hoc faci-
 unt?

Note ergo uos p̄fecti: sicut et pa-
 ter celestis p̄fectus est. Attendite
 ne iusticiā ur̄am faciatis coram
 hominib;: ut uideamini ab eis.
 Alioquin: mercedem n̄ habebi-
 tis apud patrē ur̄m qui in celis
 est. Cum ergo facies elemosinā.
 noli tuba canere ante te sicut hi-
 pocrite faciunt in sinagogis et
 in uicis ut honorificentur ab ho-
 minibus. Amen dico uobis: re-
 cepunt mercedem suam. Tū au-
 tem faciente elemosinam nesci-
 at sinistra tua quid faciat de-
 xtera tua: ut sit elemosina tua
 in abscondito. et pater tuus q̄
 uidet in abscondito reddet tibi.

Et cum oratis non eritis sicut hi-
pocrite qui amant in sinagogis
et in angulis platearū stantes ora-
re: ut uideantur ab hominibus.

Amen dico uobis: recipiunt mer-
cedem suā. Tu autē cum orabis
intra in cubiculum tuū. et clau-
so ostio tuo ora patrē tuū in ab-
scondito: et pater tuus qui ui-
det in abscondito reddet tibi.

Et cum oratis non eritis sicut hipo-
crite qui amant in sinagogis et in
angulis platearū stantes orare:
ut uideantur ab hominibus; **A**mē
dico uobis: recipiunt mercedem
suam. Tu autē cū orabis intra in
cubiculum tuū. et clauso ostio
tuo ora patrē tuū in abscondito:
et pater tuus qui uidet in abscon-
dito reddet tibi. Orantes autem:
nolite multū loqui sicut ethnici.

Putant enī quod in multiloquio
suo exaudiantur. Nolite ergo assi-
mulari eis. Scit enī pater uester
quod opus sit uobis: ante quā peti-
tis eum. Sic ergo uos orabitis.

Pater noster qui es in celis scī-
ficetur nomen tuū. adue-
niat regnum tuū. fiat uolun-
tas tua sicut in celo et in terra.
panē nr̄m sup substantialem
da nobis hodie. et dimitte nob̄
debita nr̄a. sicut et nos dimitti-
mimus debitoribus nr̄is et
ne nos inducas in temptationē.
sed libera nos a malo. amen.

Si enī dimiseritis hominibus pec-
cata eorū: dimittet et uobis pa-
ter uester celestis delicta ur̄a.

Si autē non dimiseritis hominibus:
nec pater uester dimittet peccata
uestra.

Tum autē ieiunatis nolite fieri
sicut hypocrite tristes. Extermināt
enī facies suas: ut pareant homini-
bus ieiunantes. Amen dico uobis:
quia receperunt mercedem suam.
Tu autē cum ieiunas unge caput
tuū et faciem tuam laua: ne uide-
aris hominibus; ieiunans. sed patri
tuo qui est in abscondito. et pa-
ter tuus qui uidet in abscondito
reddet tibi. Nolite thesaurizare
uobis thesauros in terra: ubi eru-
go et tinea demolitur. et ubi fu-
res effodiunt et furant. Tesauri-
zate autē uobis thesauros in celo:
ubi neq; erugo neq; tinea demoli-
tur. et ubi fures non effodiunt. nec
furant. Ubi enī est thesaurus tu-
us: ibi est et cor tuū. Lucerna cor-
poris tui est oculus tuus. Si fue-
rit oculus tuus simplex: totum
corpus tuū lucidum erit. Si autē
oculus tuus nequā fuerit: totū
corpus tuū tenebrosum erit.
Si ergo lumen quod in te est te-
nebre sunt. ipse tenebre quantē
erunt?

Nemo potest duob; dn̄is serui-
re. Aut enī unum odio habebit
et alterū diliget: aut unū susti-
nebit et alterum contēpnet. Non
potestis deo seruire et mammonē.
Ideo dico uobis. ne solliciti sitis
anime ur̄e quid manducetis:
neq; corpori ur̄o quod induamini.
Nonne anima plus est quā esca

ā. xlvi
le. c. xxii.

ā. xlvi
le. c. lvi

ā. xlvii
le. c. xxvii

ā. xlviii
le. c. lxxi

ā. xlviiii
le. c.

ā. xlviii
ā. c. xxviii

et corpus plus quā uestimentū: Re-
 spicite uolatilia celi. qm̄ non serūt
 neq; metunt. neq; congregant in
 horrea: et pater uester celestis pas-
 cit illa. Nonne uos magis plurif
 estis illis: Quis autē uestrum co-
 gitans potest ad staturā
 suā cubitū unū: Et de uestime-
 to quid solliciti estis: Considera-
 te lilia agri: quomodo crescunt.
 Non laborant: neq; nent. Dico
 autē uobis: qm̄ nec salomon in
 om̄i glia sua cooptus est sicut u-
 num ex istis. Si autē fenū agri
 qd̄ hodie est. et cras in dibanum
 mittit d̄s sic uestit. quanto ma-
 gis uos minime fidei: Nolite er-
 go solliciti esse dicentes. quid mā-
 ducabimus. aut qd̄ bibemus. aut
 quo opiemur. Hec enī omnia gē-
 tes inquirunt. Scit enī pater ue-
 ster: quia his om̄ib; indigetis.
 Querite autē primum regnum
 dei. et iusticiā eius: et omnia
 hec adicientur uobis. Nolite q̄
 solliciti esse in crastinum. Crasti-
 nus enī dies: sollicitus erit sibi
 ipsi. Sufficit diei malicia sua.
 Nolite iudicare: ut non iudice-
 mini. In quo enī iudicio iudica-
 ueritis iudicabimini: et in qua
 mensura mensi fueritis. remita-
 erit uobis.
Quid autē uidet festucā in oculo
 fr̄is tui. et trabē in oculo tuo
 non uidet: Aut quom̄ dicit fr̄i
 tuo. frater sine eiciam festucā
 de oculo tuo. et ecce trabes est
 in oculo tuo: Hypocrita. eice

di lvi

di lvi

lxv

di lvi

lxv

di lvi
lxv

di lvi

di lvi

lxv

di lvi

lxv

primū trabem de oculo tuo: et tūc
 uidebis eicere festucā de oculo fr̄is
 tui. Nolite dare sc̄m canib; . neq;
 mittatis margaritas uas ante
 porcos: ne forte conculcent eas
 pedib; suis. et conuersi dirum-
 pant uos. Petite: et dabit̄ uob.
 Querite: et inuenietis. Pulsate:
 et apietur uobis. Om̄is enī qui
 petit accipit. et qui querit inue-
 nit: et pulsanti apiet̄. Aut q̄s
 est ex uobis homo quem si peti-
 erit filius suus panē. nunquid
 lapidem porriget ei: Aut si pis-
 cem petierit. nunquid serpentem
 porriget ei: Si ergo uos cū sitis
 mali. nostis bona data dare fi-
 lijs ur̄is: quom̄ magis pater ur̄
 qui in celis est dabit bona peten-
 tib; se: Om̄ia ergo quecunq; uul-
 tis ut faciant uobis homines:
 et uos facite illis. Hec est enī lex
 et p̄phet̄.

Itrate p̄ angustā portā. quia
 lata porta et spaciōsa uia. que
 ducit ad p̄ditionē. et multi s̄t
 qui intrant p̄ eam. Quā angu-
 sta porta et arcta uia que ducit
 ad uitā: et pauci sunt qui in-
 ueniunt eam. Attendite a falsis
 p̄phis qui ueniunt ad uos in
 uestimentis ouium: intrinsecus
 autē lupi rapaces. A fructibus
 eorū cognoscetis eos. Nunquid
 colligunt de spinis uuas. aut
 de tribulis ficus: Sic om̄is ar-
 bor bona fructus bonos facit:
 mala autē arbor fructus ma-
 los facit. Non potest arbor bo-

di lvi
lxv

di lvi
lxv

na fructus malos facere: neq; arbor mala fructus bonos facere. Omnis arbor que non facit fructum bonum: excidetur et in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

Non omnis qui dicit michi domine domine intrabit in regnum celorum: sed qui facit uoluntatem patris mei qui in celis est. ipse intrabit in regnum celorum. Multi dicent michi in illa die. domine domine nonne in nomine tuo prophetauimus. et in tuo nomine demonia eiecimus. et in tuo nomine uirtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis: quia nunquam noui uos. Discedite a me qui operamini iniquitatem. Omnis ergo qui audit uerba hec et facit ea: assimilabit uiro sapienti qui edificauit domum suam supra petram. et descendit pluuia et uenerunt flumina. et flauerunt uenti. et irruerunt in domum illam: et non cecidit. Fundata enim erat supra petram. Et omnis qui audit uerba mea hec. et non facit ea: similis erit uiro stulto qui edificauit domum super harenam. et descendit pluuia et uenerunt flumina. et flauerunt uenti. et irruerunt in domum illam et cecidit. et fuit ruina eius magna.

Et factum est cum consummasset ihesus uerba hec: ammirabantur turbe super doctrinam eius. Erat enim docens eos sicut potestatem

habens. et non sicut scribe eorum et pharisei. Cum autem descendisset de monte: secute sunt eum turbe multe. Et ecce leprosus ueniens: adorabat eum dicens. Domine si uis: potes me mundare. Et extendens manum tetigit eum ihesus: dicens. Volo. Mundare. Et confestim mundata est lepra eius. Et ait illis ihesus. Vide nemini dixeris: sed uade ostende te sacerdoti. et offer munus quod precepit moyses in testimonium illis.

Cum autem introisset capharnaum: accessit ad eum centurio rogans eum et dicens. Domine puer meus iacet in domo paralyticus: et male torquetur. Et ait illi ihesus. Ego ueniam et curabo eum. Et respondens centurio: ait. Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic uerbo. et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate habens sub me milites. et dico huic uade et uadit. et alio ueni. et uenit. et seruo meo fac hoc: et facit. Audiens autem ihesus miratus est: et sequentibus se dixit. Amen dico uobis: non inueni tantam fidem in israhel. Dico autem uobis. quod multi ab oriente et occidente ueniunt. et recubent cum abraham et ysaac et iacob in regno celorum: filij autem regni eicientur in tenebras exteriores. Ibi erit fletus et stridor dentium. Et dixit ihesus centurioni: Uade et sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer

h lxxii
lxxii
lxxii

h lxx
lxx

h lxxi
lxxi

h lxxii
lxxii
lxxii

h lxxii
lxxii
lxxii

h lxxv
lxxv

h lxxvi
lxxvi

lxxii

in illa hora.

Et cum uenisset ih̄s in domū pe-
 tri: uidit socrū eius iacentē et febrī-
 citantē. et tetigit manū eius et di-
 misit eam febris. et surrexit et mi-
 nistrabat eis. Vesp̄e autē facto obtu-
 le. et erant ei multos demonia habentē: ieci-
 ebat ūbo: et om̄i male habētē: curauit: ut
 adimpleret qđ dictum ē p̄ ysaiā p̄pham
 dicentem. Ipse infirmitates nr̄as
 accepit: et egrotationes portauit.
 Videns autē ih̄s turbas multas
 circū se: iussit ire trans fretum.
 Et accedens unus scriba: ait illi.
 Magister. sequar te: quocūq; ieris.
 Et dicit ei ih̄s. Vulpes foueas ha-
 bent. et uolucres celi nidof: filiꝝ
 autē hominis non habet ubi ca-
 put reclinet. Alius autē de dis-
 cipulis eius ait illi. Dñe p̄mitte
 me p̄mum ire et sepelire patrē
 meum. Ih̄s autē ait illi. Sequere
 me: et dimitte mortuos sepelire
 mortuos suos. Et ascendente eo
 in nauiculam. secuti sunt eum
 discipuli eius: et ecce motus ma-
 gnus factus in mari. ita ut na-
 uicula op̄iretur fluctib; ipse ue-
 ro dormiebat. Et accesserunt et
 suscitauerunt eum dicentes. Dñe
 salua nos. p̄imus. Et dicit eis.
 Quid timidi estis modice fidei?
 Tunc surgens impauit uentis
 et mari: et facta est tranquilli-
 tas magna. Porro homines mira-
 ti sunt dicentes. Qualis est hic.
 qđ et uenti et mare obediunt ei.

Et cum uenisset trans fretum
 in regionē gerasenozū occurre-

runt ei duo habentes demonia. de-
 monumentis exeuntes. seui nimis.
 ita ut nemo posset transire p̄ uia
 illam: et ecce clamauerunt dicen-
 tes. Quid nob̄ et tibi ih̄u fili dei?
 Venisti huc ante tempus torque-
 re nos. Erat autē non longe ab
 illis grex porcorū multozū pas-
 cens. Demones autē rogabant
 eum dicentes. Si ieris nos: mitte
 nos in gregē porcorū. Et ait illis.
 Ite. At illi exeuntes abierunt in
 porcos. et ecce impetu abiit totꝝ
 grex p̄ preceptū in mare: et mor-
 tui sunt in aquis: pastores autē
 fugerunt. et uementes in ciuita-
 tem nunciauerunt om̄ia. et
 de his qui demonia habuerant.
 Et ecce tota ciuitas exiit obuiā
 ih̄u: et uiso eo rogabant ut tñ
 firet a sinibus eorum.

Et ascendens in nauiculā trans
 fretum et uenit in ciuitatē su-
 am: et ecce offerebant ei parali-
 ticum in lecto iacentē. Et uidēs
 ih̄s fidem illozū: dixit parali-
 tico. Confide fili. Remittuntur
 tibi peccata tua. Et ecce quidā
 de scribis dixerunt intra se. Hic
 blasphemat. Et cū uidisset ih̄s
 cogitationes eozū: dixit. Vt qđ
 cogitatis mala in cordib; ur̄is:
 Quid est facilius dicere dimit-
 tur tibi peccata tua. aut dicere
 surge et ambula: Ut sciatis au-
 tē qm̄ filius hominis habet po-
 testatē nr̄a dimittendi pecca-
 ta: tunc ait paralitico. surge
 tolle lectum tuum et uade in

ix.

ix.

ix.

ix.

domū tuam. Et surrexit et abiit in domū suam. Uidentes autem turbe timuerunt: et glorificauerunt dñm qui dedit potestatem talem hominibus.

Et cum transiret inde ih̄s: uidit hominē sedentē in teloneo mattheum nomine. et ait illi. Sequere me. Et surgens secutus est eū. Et factū est discubente eo in domo: ecce multi publicani et peccatores uenientes discumbebant cū ih̄u et discipulis eius. Et uidentes pharisei: dicebant discipulis eius. Quare cū publicanis et peccatorib; manducat magister ur̄? At ih̄s audiens ait. Non est opus ualentib; medicus: sed male habentibus. Euntes autē discite qđ est misericordiā uolo et n̄ sacrificium. Non enim ueni uocare iustos sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli ioh̄is: dicentes. Quare nos et pharisei ieiunamus frequenter: discipuli autē tui non ieiunant? Et ait illis ih̄s. Nunquid possunt filij sp̄s si lugere. quam diu cū illis est sponsus? Venient autē dies cū auferet ab eis sponsus: et tunc ieiunabunt. Nemo autē immittit commissurā panni rudis in uestimentū uetus. Tollit autē plenitudinē eius a uestimento: et peior scissura fit. Neq; mittunt uinū nouum in utres ueteres. alioquin rumpuntur utres et uinum effundit et

utres peunt: sed uinum in utres nouos mittunt. et ambo conseruantur.

Hec illo loquente ad eos: ecce princeps unus accessit et adorauit eū dicens. Filia mea modo defuncta est: sed ueni impone manū sup̄ eam et uiuet. Et surgens ih̄s sequebatur eū et discipuli eius: et ecce mulier que sanguinis fluxū patiebatur duodecim annis. accessit retro et tetigit fimbriā uestimenti eius. Dicebat enim intra se. Sicut tingero tantū uestimentū eius: salua ero. At ih̄s conuersus et uidēs eam: dixit. Confide filia. Fides tua te saluam fecit. Et salua facta est mulier illa hora. Et cū uenisset ih̄s in domū principis et uidisset tibianes et turbam tumultuantē: dicebat. Recedite. Non est enim mortua puella sed dormit. Et deridebant eum. Et cum eiecta esset turba: intrauit et tenuit manū eius. et surrexit puella. Et exiit fama hec in uniuersā terrā illam.

Et transeunte inde ih̄u: secuti sunt eum duo ceci clamantes et dicentes. Misere n̄i fili dauid. Cū autē uenisset domum: accesserunt ad eum ceci. et dicit eis ih̄s. Creditis qđ possum hoc facere uobis? Dicunt ei. Vtiq; dñe. Tunc tetigit oculos eorū dicens. Scdm fidem ur̄am fiat uobis. Et aperti sunt oculi eorū. Et comminatus est illis ih̄s: dicens. Videte ne qđ sciat.